

Irina VRÂNCEANU și Dumitru CIUBOTARU în *Ciuta*.

Constantin PARASCHIVESCU

BĂRLAD

La semicentenar, alternative

În ultimele trei luni ale anului 2005, trei teatre și-au sărbătorit semicentenarul: în octombrie, Teatrul Dramatic „Fani Tardini“ din Galați, în noiembrie, secția română a Teatrului de Stat din Oradea, trupa „Iosif Vulcan“, în decembrie, Teatrul „Victor Ion Popa“ din Bârlad. În primele două cazuri, aniversarea a fost precedată de manifestarea periodică organizată la sediu, „Festivalul de Comedie la Galați“ și, respectiv, „Săptămâna teatrului scurt“ la Oradea. La Bârlad, aniversarea a fost de sine stătătoare, programată pe durata a patru zile, 8–11 decembrie, cu spectacole ale gazdelor, vernisarea unor expoziții, lansări de carte, acordarea de diplome și medalii, o întâlnire a actorilor trupei cu cronicarii prezenți.

Se spune că nu e bine să pleci la drum cu stângul, dar ce se mai poate spune dacă ești oprit din drum trei ore într-un tren care stă neputincios în gară, fără nici o explicație?; ce să mai crezi când ajungi și nu te așteaptă nimeni?; când vezi fațada teatrului blocată de aceleași panouri la intrare de acum un an, ale constructorilor care n-au terminat lucrările de renovare?; și când vezi partea a doua a unui spectacol în care actorii intră și ies la întâmplare, se pândesc, se

ascund, fără să înțelegi de ce, nu râde nimeni și afli că e *Fata morgana* de Dumitru Solomon? Semne rele, îți spui, și parcă te cuprinde un sentiment de regret... Dar nu stăruie. Atmosfera e prietenoasă, membrii trupei – atâția câți sunt, 14 – te înconjoară amiabil, o bucurie sinceră pentru întâlnire predomină, fără nici un naz de snobism, foști actori ai teatrului deapănă amintiri și se simt bine, cei plecați pe alte tărâmurii sunt evocați cu respect. Aici, o mână de oameni a făcut și face teatru cu dăruire, conștiință că nu sunt vedete, au parte uneori de succese colective sau personale, de realizări mediocre de multe ori, sau ratate, din păcate alteori, dar cu seriozitate în eforturi, în ciuda stângăciilor. Dacă au fost posibile, cândva, spectacole de reală valoare, de vârf în activitatea colectivului, ca *Puterea întunericului* de Lev Tolstoi (1975, regia Mușata Mucenic), *Scaunele* (1994, cu doi remarcabili actori, Elena și Constantin Petrican, regia Dorin Mihăilescu, premiat la ultimul colocviu al regizorilor organizat aici, în 1995), *Livada de vișini* de Cehov (2000, regia Irina Popescu-Boieru), de presupus că ele se vor putea repeta cu alte prilejuri. Dacă o inițiativă cu valoare de eveniment național, cum a fost colocviul regizorilor organizat începând cu anul 1976, a dat urbei aură de însemnătate culturală, iar echipei de artiști stimulent profesional, ecurile ei nu se pierd în uitare și pot reactiva în câștig. Până una, alta, consiliul municipal anunță pentru 2006 scoaterea la concurs a 7, 8 posturi de actori, cu asigurarea condițiilor de trai decente, și încheierea lucrărilor de renovare a teatrului în cadrul unui proiect de reabilitare a centrului cultural-istoric al orașului.

Era interesat să afle directorul Marcel Anghel cam pe unde se situează astăzi teatrul prin prestațiile sale artistice... Pe drum, am spus eu (cam banal, dar real), într-o înaintare printre alternative de calitate. Cu rezultate notabile, chiar remarcabile în anumite privințe, în conturarea unei tensiuni și atmosfere specifice strării, cum e *Pelicanul* de August Strindberg, regizat de Irina Popescu-Boieru, și transpuneri anoste, diletante, ca a comediei lui Dumitru Solomon, într-o încâlceală scenică de prost gust (de mirare, regia Dorin Mihăilescu, premiat cu zece ani în urmă pentru un text de evidentă dificultate). Dar și montările aceluiaș regizor alternează, ciudat, între momente expresive și artificiale. Tot Irina Popescu-Boieru, atașată de mai multă vreme colectivului bărlădean, realizează cu finețe și uneori cu farmec țesătura poetică a unui text parabolă, ce îmbină realul cu fantasticul, *Tâlharul* de Karel Čapek (nu cumva premieră pe țară?), dar pierde ritmul, cade în lungimi și tolerează episoade anemice între parteneri care nu se știe ce spun (hoțul de inimi, „tâlharul“, în întruparea unui înzestrat tânăr actor, George Sobolevschi, cu zâmbet și lumină ademenitoare în ochi, discret, însă, până la totala noastră ignorare, în mărturia de iubire pe care i-o adresează tinerei fete blonde, delicate ca o adiere, Oana Pavalache). La spectacolul *Ciuta* de Victor Ion Popa, imaginează, după propriile spuse, „un fel de «puzzle» care să descompună și să recompună trăirile lăuntrice ale personajelor“, dar, cinstit vorbind, le anihilează. Spectacolul începe cu știrea evenimentului monden al căsătoriei magnatului Costea Moceanu cu tânăra Carmen Anta, publicată pe pagina întâi a ziarelor locale, dar fata și anturajul ei parcă o ignoră. E îndrăgostită Carmen de Octav Șoimu? o iubește el pe Carmen? La o primă întâlnire scenică, se aruncă asupra ei cu o agresivitate de violator, că numai de iubire nu mai poate fi vorba. Și într-o întâlnire cu Moceanu, tot el izbucnește atât de răstit și isteric în acuzații, că devine ridicol. O inexplicabilă neglijență a regizoarei față de excesul de

indignare necontrolat al interpretului Dumitru Ciubotaru. Și față de propria lui stare lăuntrică, regăsită și examinată mai târziu în tonul ei autentic, în ultimele scene cu Carmen, când ea vine decisă în cămăruța lui și însăși interpreta, Irina Vrânceanu, trăiește parcă emoția gestului spectaculos. Scoaterea întâmplării în afara, în scene de parc și de stradă, cu apropouri muzicale de epocă („Iubesc femeia“, „Sub balcon eu i-am cântat o serenadă“, ș.a., cu real efect și plăcută modulație vocală a lui George Sobolevschi), n-o definește mai bine ca dramă, ci o diluează în fapt divers.

La Muzeul „Vasile Pârvan“, din aceeași clădire cu teatrul, a fost vernisată o expoziție de costume, afișe, fotografii și caiete-program, iar la Galeriile de artă „N. Tonitza“, o expoziție de portrete ale unor actori care au activat în teatru, realizate de pictorul George Pascu. Tot acolo au fost lansate volumele *Cătușa* de Victor Ion Popa, *Teatru* de Geo Iancu Călinescu, *Bucurii spirituale* de Eugen Radu Lazăr și importantul document monografic *Pro scena*, alcătuit de Vasile Mălinescu și Teodor Pracsii. Primul dintre autori reprezintă și un caz unic în teatrul românesc, fiind singurul secretar literar semicentenar, cu 50 de ani de activitate în aceeași instituție de la înființare (28 decembrie 1955). Nu știu câți ani are acum, că nu-și arată vârsta, dar pentru fidelitate și pasiune față de scena pe care a slujit-o consecvent (și a condus-o patru ani – 1980–1984), merită stima și distincțiile cu care a fost răsplătit de conducere și primărie, iar din partea noastră un sincer salut colegial!

Antoaneta IORDACHE

*Trei spectacole la Bârlad**

1. „Tâlharul“ de Karel Čapek

Povestea evident simplă – ale cărei inflexiuni lirico-dramatice nu sunt ascunse, ci „se citesc“ imediat în replică – opune, ireconciliabil, în piesa lui Čapek, mentalitățile a două generații: lumea cumsecădeniei obtuze de târg și aspirațiile tinerești (seduse de nevoia de a se elibera, de a „ieși“ din rama prea strâmtă). Nu e surprinzător faptul că regizoarea Irina Popescu-Boieru a „văzut“ textul ca pe o posibilitate de a „vorbi“ publicului despre o „veșnică nevoie (omenească) de a forța limitele, de a visa, de a zbura...“ Promițător, începutul spectacolului e un fel de ultimă fotogramă din suita de întâmplări (pentru derularea cărora „ne întoarcem în timp“).

Grupuri de târgoveți în poze statice vor figura, repetat, imobilismul local (realitățile ce nu pot decât să încorseteze). Imaginea scenografică (Marfa Axenti) anunță sugestiv problematica: pliiuri largi (vernii) de „aer visător“ plutesc peste o casă familială protejată de grilajul gardului înalt. Personaje cu vocația visării, „Tâlharul“ și Mimi „ne spun“ și ei, de la bun început, prin jocul lor cu baloane colorate (peste gardul proprietății) „în ce fel de poveste ne aflăm“. De altfel, găsind răspuns la întrebările privind identitatea și rostul „tâlharului“, privind idila dintre el și Mimi, spectacolul va trata o serie dintre scenele „prozaice“ ale personajului ca pe un fel de vis al fetei îndrăgostite. Ecuația spectaculară